

N:o 101.

Ank. till Riksd. kansli den 2 maj 1904, kl. 3 e. m.

*Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående
efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter lägenhets-
ägaren Erik Eriksson från Södertelge.*

(I. A.)

I en till Riksdagen aflåten proposition (n:o 108) af den 26 sistlidne mars har Kungl. Maj:t meddelat följande:

»Lägenhetsägaren Erik Eriksson från Södertelge afled den 24 februari 1897 och hans hustru Johanna Eriksson den 6 juli 1903. I instrumentet öfver den efter bemälda makar den 5 september sistnämnda år förrättade bouppteckningen finnes antecknad, att makarna icke efterlämnat några kända arfvingar; att behållningen i boet, bland hvars tillgångar upptagits fast egendom om 5 tunnland 3 kappland hagmark i Alhagen, eller lägenheten Björklund, å Södertelge stads östra område med taxeringsvärde af 800 kronor, utgjorde 658 kronor 36 öre; att änkan Eriksson genom ett den 4 juni 1902 upprättadt testamente förordnat, att all hennes kvarlåtenskap skulle tillfalla hennes fosterdotter hustru Fredrika Elisabet Andersson, född Hammarström; samt att bemälda hustru Andersson, hvilken uppgifvit boet, därvid anmält, att hon, som i sex år skött änkan Eriksson och varit henne behjälplig med allt, som förekommit, utan att därför

hafva fått någon godtgörelse, men mot löfte att erhålla änkan Erikssons kvarlåtenskap, begärt att, i händelse tvist om kvarlåtenskapen skulle uppstå, få sin fordran för berörda tjänster i bouppteckningen antecknad, med anledning hvaraf densamma upptagits och beräknats till värde af 600 kronor, då behållningen i boet följaktligen blefve allenast 58 kronor 36 öre.

Ofvan omförmälda af hustru Eriksson i lifstiden upprättade testamente, som den 20 juli 1903 vid rådstufvurätten i Södertelge bevakats, blef den 22 nästpåföljande oktober delgifvet kammaradvokatfiskalsämbetet, som emellertid förklarade sig icke finna anledning att å Kungl. Maj:ts och kronans vägnar mot detsamma anställa klandertalan.

Till bestyrkande att jämväl mannen Erikssons afsikt varit, att hustru Andersson såsom makarnas fosterdotter skulle efter deras död bekomma all deras kvarlåtenskap, lät hustru Andersson den 7 september 1903 hos förenämnda rådstufvurätt anställa vittnesförhör med lägenhetsägaren Per Erik Andersson och arbetaren Wilhelm Pettersson, hvilka därvid, enligt hvad af rådstufvurättens protokoll i ärendet inhämtas, afgåfvo följande berättelser:

1:o *Andersson*: Vittnet, som varit personligen bekant med Eriksson, hade vid ett tillfälle omkring två år före dennes död på begäran af Eriksson infunnit sig å dennes lägenhet Björklund för att biträda honom vid sättande af potatis. Medan vittnet och Eriksson varit sysselsatta härmed, hade Eriksson i närvaro jämväl af vittnet Pettersson, som gått förbi lägenheten men på anmodan af Eriksson stannat, förklarat, att hans fosterdotter Elisabet skulle hafva hans kvarlåtenskap efter hans död, samt att detta vore hans testamente, som vittnena skulle lägga på minnet. Eriksson hade därvid handlat med sundt och fullt förstånd samt af fri vilja.

2:o *Pettersson*: Vittnet, som varit personligen bekant med Eriksson, hade vid många tillfällen hört denne yttra, att hans fosterdotter Elisabet skulle få ärfva honom och hans hustru, samt att ingen annan skulle få inträda i den egendom, som han och hustrun samlat. Vid ett tillfälle, medan en kapten Ugglå varit ägare till egendomen Rosenberg i Östertälge socken, hade Eriksson i närvaro af vittnet och stalldrängen Anderssons hustru, sedermera omgift med lägenhetsägaren Wiberg, å Rosenborgs område förklarat, att hans fosterdotter Elisabet efter hans och hans hustrus död skulle bekomma deras kvarlåtenskap. Eriksson hade härvid handlat med sundt och fullt förstånd samt af fri vilja. Däremot

kunde vittnet ej erinra sig, att vittnet varit närvarande vid det af vittnet Andersson omvittnade tillfälle.

Nu har i en den 9 december 1903 till Kungl. Maj:t ingifven underdånig ansökning hustru Andersson anhållit, att kronans rätt till danaarf efter Erik Erikssons måtte, enär Eriksson affidit utan att upprätta skriftligt förordnande angående sin kvarlåtenskap, ehuru det varit hans vilja, att sökanden efter makarna Erikssons fränfälle skulle bekomma deras kvarlåtenskap, varda till sökandens förmån efterskänkt.

Öfver berörda ansökning har Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Stockholms län afgifvit infordradt underdånigt utlåtande, hvarmed tillika öfverlämnats ett från magistraten i Södertelge inhämtadt yttrande, däri magistraten förmålt sig finna ansökningen vara förtjänt af bifall; varande vid magistratens yttrande fogadt protokoll öfver ett af stadsfiskalen och poliskommissarien i nämnda stad C. P. E. Wærnmark i två personers närvaro den 2 januari innevarande år med sökanden hållet förhör, utvisande att sökanden uppgifvit, att hon, som enligt bifogadt prästbetyg vore född år 1860, vore gift med nattvakten Johan Alfred Andersson, att mannen af sin till 80 kronor i månaden uppgående lön underhölle sökanden, som icke hade någon inkomst af eget arbete, att makarna saknade egna barn men hade upptagit en fosterdotter, samt att de, utöfver hvad som tillkomme sökanden på grund af testamente efter änkan Eriksson, icke hade andra tillgångar än ett torftigt lösörebo, värdt omkring 50 kronor.

För egen del har Kungl. Maj:ts befallningshafvande, med erinran att sökanden och hennes familj befunne sig i knappa omständigheter, samt att Eriksson, hvilken upptagit sökanden såsom sin fosterdotter, syntes hafva haft för afsikt att åt henne lämna sin kvarlåtenskap, tillstyrkt bifall till ansökningen.

Slutligen har infordradt underdånigt utlåtande afgifvits jämväl af kammaradvokatfiskalsämbetet, som däri meddelat, att ämbetet med hänsyn till förevarande ansökning icke tagit någon befattning med Erikssons kvarlåtenskap; och har ämbetet, på grund af hvad i ärendet blifvit upplyst om Erikssons förhållande till sökanden och om Erikssons i lifstiden uttalade önskan angående förfarandet med hans kvarlåtenskap efter hans död, tillstyrkt, att kronans rätt till berörda kvarlåtenskap måtte varda efterskänkt till förmån för sökanden.

Med afseende å hvad i ärendet sålunda förekommit har Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att medgifva, att kronans rätt till ifrågavarande danaarfsmedel måtte efterskänkas till förmån för sökanden.»

Statsutskottet, till hvars förberedande behandling detta ärende varit öfverlämnadt, hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 2 maj 1904.

På statsutskottets vägnar:

HUGO TAMM.
